

International
JOURNAL OF SOCIAL, HUMANITIES
AND ADMINISTRATIVE SCIENCES

Open Access Refereed E-Journal & Refereed & Indexed
JOSHASjournal (ISSN:2630-6417)

Architecture, Culture, Economics and Administration, Educational Sciences, Engineering, Fine Arts, History, Language,
Literature, Pedagogy, Psychology, Religion, Sociology, Tourism and Tourism Management & Other Disciplines in Social Sciences

Vol:5, Issue:13

2019

pp.1-16

journalofsocial.com

ssssjournal@gmail.com

BİNGÖL GAZETESİ'NİN MANŞET HABERLERİNDE HABER VE YAZIM YANLIŞLARI (BİR İÇERİK ANALİZİ ÇALIŞMASI)

NEWS AND WRITING WRONGS IN BINGOL NEWSPAPER (A CONTENT ANALYSIS STUDY)

Öğr. Gör. İlkey YILDIZ

Bingöl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Çağrı Merkezi Hizmetleri Programı, Bingöl/Türkiye

Article Arrival Date : 14.01.2019

Article Published Date : 26.04.2019

Article Type : Research Article

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.31589/JOSHAS.72>

Reference : Yıldız, İ. (2019). "Bingöl Gazetesi'nin Manşet Haberlerinde Haber Ve Yazım Yanlışları (Bir İçerik Analizi Çalışması)", Journal Of Social, Humanities And Administrative Sciences, 5(13): 1-16

ÖZET

İster yerel olsun ister ulusal, gazete manşetleri bir gazetede okuyucunun dikkatini çeken en önemli öğedir. Bu öğenin gereken önemin verilerek kurulması, en az hata payıyla yazılması gerekmektedir. Bu açıdan bakıldığında manşetleri yazan muhabirin daha seçici olması, ince eleyip sık dokuması gerekmektedir. Bu çalışmada, Bingöl ilinde yerel yayın yapan Bingöl Gazetesi'nin manşet haberleri incelenmiştir. Haberler yazım ve noktalamanın yanı sıra haber yazma tekniği açısından da ele alınmıştır. Çalışma, Bingöl Gazetesinin 01 Ocak - 30 Ocak 2018 yayın aralığında gerçekleştirilmiştir. Bunun yanında araştırma sadece manşet haberlerle sınırlı tutulmuştur. Gazetenin iç sayfalarındaki haberler ile ilk sayfadaki diğer haberler çalışma dâhil edilmemiştir. Çalışmaya sadece gazete manşet haberlerinin dâhil edilmesinin sebebi manşetlerin daha dikkat çekici bir unsur olmasından kaynaklanmaktadır. Gazetelerin vitrini oluşturan manşetler iyi yazıldığı durumda gazeteyi sattıran en önemli unsuru oluşturmaktadır. Haber yazımı esnasında hem Türkçe'deki dilbilgisi kurallarına dikkat edilirse hem de haber yazma kurallarına bağlı kalınarak haber oluşturulursa aktarılmak istenen olay, bilgi daha net bir şekilde verilmektedir. Böylece okuyucunun kafasında "acaba haberde ne demek istedi?" şeklinde bir soru işareti bırakılmamaktadır. Bu açıdan bakıldığında gerek manşetlerde gerek haber içeriğinde yapılan bir haber yazım hatası, okuyucuda haberi yazan muhabirin bilgisiz olduğu izlenimini de beraberinde getirmektedir. Çalışmada haberler içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. İnceleme sonucunda, Bingöl Gazetesi'nin haber, yazım ve noktalama kurallarına çok uymadığı, manşetlere gereken önemi vermediği gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bingöl Gazetesi, Haber Hatası, Manşet Haber, İçerik Analizi.

ABSTRACT

Whether it's local or national newspaper headlines, a journalist is the most important figure in the reader's attention. It is necessary to write this lecture by giving the required artifact and writing it with the least mistake. From this point of view, it is necessary for the reporter who writes the headlines to be more selective, to wiggle and to weave frequently. In this study, the headline news of Bingöl Newspaper, which is a local broadcast in Bingöl province, has been examined. The news has been handled in terms of writing and pointing as well as news writing techniques. The study was conducted in Bingöl Gazetesi between 01 January - 30 January 2018. However, research is limited to headline news. The news on the inside pages of the newspaper and the other news on the first page were not included in the study. The reason for including news headline news in the study is that the headlines are a more remarkable element. The headlines that make up the pages of the newspapers are the most important element that sells the newspapers when they are well written. If the news grammar rules are taken into consideration during news writing and if the news is created by adhering to the news writing rules, the event to be conveyed is given more clearly. Thus, the reader is not left with a question mark in the head of "What is it?". From this point of view, a news writing mistake made in both headlines and in the news content brings

with it the impression that the reporter who writes the news in the reader is uninformed. In the study, news was analyzed by means of content analysis. As a result of the review, Bingöl Newspaper's news, spelling and punctuation did not fit very well and did not give the necessary headlines.

Keywords: Bingöl Newspaper, News Error, Manuscript News, Content Analysis.

1.GİRİŞ

Hayatımızın her evresinde kullanmakta olduğumuz yazma becerisi haber metinlerinde de dikkat edilmesi gereken bir unsurdur. Çünkü muhabir ele aldığı konuyu anlatırken aslında kendi yazma becerisinden ziyade anlama becerisini göstermektedir. Anladıklarını kâğıda dökmeye başlayan muhabir bunu gelişi güzel yapmamalı, belirli kurallara uyarak gerçekleştirmelidir. Bu kurallardan ilki muhabirin haber yazma kurallarını bilmesinden, diğeri ise imla ve noktalama işaretlerini iyi kullanabilmesinden geçmektedir. Haberi yazarken kullanılmayan her noktalama işareti, ihlal edilen her haber yazma kuralı haberin ahengini bozmakla kalmayacak okuyucuya da alelacele yazılmış hissini verecektir. Buradan hareketle haber yazma işine gereken önemin verilmesi ve bunun yerel basın ulusal basın ayrımı yapılmadan yerleştirilebilmesi için bu çalışma yapılmıştır. Çalışmanın ilk bölümünü literatür kısmı oluşturmuştur. Haberin ne olduğuna dair tanımlamalar ele alınmış daha sonra haber yazma kurallarına değinilmiştir. Çalışmanın sonraki bölümünde ise Bingöl Gazetesi'nin bir aylık sınırlamayla incelendiği araştırma bulgularına yer verilmiştir.

2. HABER NEDİR?

Geçmişten günümüze kadar olan süreçte birçok kişi ve kurum haberi tanımlama yoluna gitmişse de hala tam anlamıyla evrensel bir haber tanımı yapılamamıştır. Peki, bu durum neden kaynaklanmaktadır? Öncelikle dünyada ne kadar muhabir varsa o kadar muhabirinde kendine has bir haber tanımı vardır. Çünkü her muhabir habere farklı gözlerle bakar. Farklı bir yönünü ele alır, yazar ve sunar. Bunun yanında başka bir neden ise toplumu her devirde farklı şekilde dönüştüren kitle iletişim araçlarının sürekli yaşadığı değişimdir. Geleneksel kitle iletişim araçlarında haber yazılır ve sunulurdu. Okuyucunun habere tepkisi, kabul ya da ret verişisi ya anlaşılmazdı ya da çok geç anlaşılırdı. Fakat yeni medya teknolojileri sayesinde artık herkes bir muhabir konumunda bulunmaktadır. İşte bu hızla değişen teknolojilerle birlikte haber kavramı da değişmektedir. Çünkü eskiden yapılan tanımlamalar ya günün koşullarını karşılayamadıkları için eskidiler ve artık bir önemi kalmadı ya da yetersiz olmaya başladılar. Bu durumu fark eden MacDougal (1998: 1), "Toplum yaşamında pek çok değişkenin olması bazı gazetecileri neyin haber olduğunu gösteren maddeleri belirlemek yerine esnek tanımlar yapmaya zorlamıştır." diyerek daha genel haber tanımlamaları yapmıştır. Bunların bazıları şöyledir:

- ✓ Basılabilecek her şey haberdur. Haber toplumu ilgilendiren olay, fikir ya da sorundur.
- ✓ Bir konunun özet olarak periyodik yayınlarda, gazetelerde, radyolarda ve televizyonlarda sunulmasıdır.
- ✓ Haber yeteri kadar insanın okumak isteyeceği şeydir.
- ✓ Bir grup okuyucunun ilgisini çeken ve zamanında duyurulan her şey haberdur.

Schlapp'a göre (2000: 17); Haber, "güncel ve ilginç bir olayın, nesnel ve gerçeğe uygun bir biçimde sunulması" şeklinde de tanımlanabilir." Haberin bir diğer tanımı ise şöyledir: "Bireyi yaşamsal olarak ilgilendiren gelişmeler ve bu gelişmelere ilişkin bilgilerdir. Kitle iletişim araçlarında yer alan haberler, bireyleri kişisel, yerel, yöresel, ulusal, uluslararası düzeyde, toplumsal, siyasal, ekonomik ve kültürel yaşamdaki gelişmelerden bilgi sahibi kılarlar. Haber, kişileri bilgilendirir, eğitir, eğlendirir, üzer, sevindirir, eyleme yöneltir ya da eylemden vazgeçtirir (Girgin, 2002: 3)." "Haber bir olay değildir, olduktan sonra algılanan bir olgudur. Olaylar özdeş değil, fakat olayın esas çerçevesi içinde tekrar kurulabilmesi hedefidir (Tokgöz, 2006: 211)." Buradaki tekrar kurulabilmesindeki amaç hem olayın gerçeklere bağlı kalınarak yazılmasından hem de anlatımın açık ve anlaşılır olmasından kaynaklanmaktadır. Bir olayı muhabir ele alırken olayı abartmamalı, gerçeğine sadık kalarak kaleme

almalıdır. Yazım kurallarına ve habercilik anlayışına dikkat etmelidir. Böylelikle haberini daha etik bir çerçevede oluşturmuş olacaktır.

3. HABER CÜMLESİNDE BULUNMASI GEREKEN NİTELİKLER

3.1. Haber Cümlelerinde Sıfat Kullanılmamalıdır

Haber cümlelerinde özellikle sıfat kullanılmamalıdır. Bunun en önemli nedeni haberin tarafsızlığına zarar vermesidir. Bu durum okuyucunun gözünde olumsuz bir etki bırakabilir. Sıfat cümleleri haberlerdeki söylemi ve ideolojiyi de açığa çıkaran en önemli özelliktir. Bazı yayın organları bunu bilerek deşifre etmekte, bazıları ise habercilik anlayışı dolayısıyla buna gerek duymamaktadır. Ama habercilikte tarafsızlık maddesi unutulmamalıdır. Bu nedenle sıfatlardan kaçınarak haber cümleleri yazılmalıdır. Günümüzde bu sıfatların en yaygın olarak kullanılanı “sayın” dır. Özellikle yandaş olduğunuz siyasi grubun başkanına ya da vekiline sayın diye hitap edip, karşı tarafın başkanına hitap ederken sayın kelimesini kullanmamak yandaşlığı en iyi gösteren kelimedir.

3.2. Haber Cümlesi Etken Çatılı Fillerle Yazılmalıdır

Haber metinlerinde kaynak göstermek esastır. Kaynak gösterilerek yazılan her cümle doğal olarak etken şekilde yazılan cümlelerden oluşmaktadır. Etken çatılı demek, cümlenin öznesinin belli olduğu cümle demektir. Haberde bunu belirtmek esastır.

Burada dikkat edilmesi gereken bir diğer konu ise daha sade anlatımı olan yüklemli seçebilmektir. Bir okuyucunun şu şikâyeti bunu anlamlı biçimde vurgulamaktadır: “Eskiden büyüklerimiz bir şeyler «söyledi» veya «derdi»; şimdi «mesaj verir» oldular. Artık «toplantı»ya tenezzül eden yok; hepsi «zirve yapıyor». Mesaj vermek'ten söz ediyorsunuz. Bence beteri var: «dedi, söyledi» yerine «şeklinde konuştu» diye biten haber cümleleri.” (Devrim'den akt Çiftci, 2011:904). Tam yerinde yapılan bu tespit haber cümlelerinin yüklemli üzerinde yazarken bir kez daha düşünmeyi gerektirmektedir.

3.3. Haber Cümlesinde Saat, Gün Ve Tarih Yazımına Dikkat Edilmelidir

Saat ve dakikayı birbirinden ayırmak için iki nokta değil nokta kullanılmalıdır. Ve bu durum sadece haber metinleri için geçerli değildir. Her zaman geçerli bir kuraldır. Haberin saatini sunarken ‘sularında’ kelimesi yerine ‘sıralarında’ kelimesi kullanılmalıdır. Ayrıca ‘sıralarında’ kelimesi kesin bir saat verilmediği durumlarda kullanılır. Saat yazımında ayrıca dikkat edilmesi gereken konu ise saatin arasına iki nokta değil de nokta işaretinin koyulması gerektiğidir. Ayrıca “00” ile biten saat yazımlarından sonra gelen ekler “00” a göre değil saate göre yazılmalıdır. Örneğin saat 12.00’da değil, 12.00’de şeklinde yazım doğrudur. Çünkü burada net saati veren kısım “00” değil ondan önce kullanılan sayıdır. Sadece haber cümlelerinde değil tüm yazımsal türler için geçerli olan bir diğer kural da cümleye gün ve rakamla başlanmaması gerektiğidir. Haber yazımında en çok ihlal edilen kural da budur. Haberde tarih yazımına da dikkat edilmelidir. Olay bugün olmuşsa gazeteci haberini güne göre yazmalıdır. Eğer internet gazeteciliğinde yayınlanacaksa olayın olduğu gün yani bugün kullanılır. Bir haberde önceki gün kavramı kullanılmamalıdır. Çünkü önceki gün yaşanan bir olay iki gün sonra veriliyorsa o haber eskimiş demektir. Eğer ortaya yeni çıkmamışsa.

3.4. Haber Cümlesinde Sayıların Yazımında Dikkat Edilmelidir

Haber cümlelerinde sayıların yazımı önemlidir. Özellikle büyük sayıların geçtiği haberlerde okuyucunun sayılar içerisinde kaybolmasını önlemektedir. Daha akıcı bir anlatım oluşturmaktadır. Peki, sayıları nasıl yazmak gereklidir? Binli sayılar hem yazıyla hem rakamla yazılır. Örneğin, 11534 sayısı haber cümlesinde 11 bin 534 şeklinde yazılmalıdır. Sayıların arasına kelimeler eklemek okunurluğu arttırmaktadır. Bunun yanında haber dilinde 0 ve 1 rakamları yazıyla yazılır. 2’den 999 a kadar olan sayılar rakamla yazılır.

3.5. Haber Cümlesinde Hem Yazım Kurallarına Hem Noktalama İşaretlerine Dikkat Edilmelidir

Bir metnin daha akıcı ve akılda kalıcı olması isteniyorsa eğer o metin dilbilgisi kurallarına uyularak yazılmalıdır. Muhabirler genelde noktalama işaretlerini daha hızlı yazmak adına erteleyerek kullanıyorlar fakat bu doğru bir davranış değildir. Daha ilk cümlede buna dikkat ederek yazmak muhabirin işini daha da kolaylaştıracaktır. Bir virgül kullanarak oluşabilecek hatalar en aza indirilebilirken, yanlış anlama gelecek cümleler de böylelikle engellenmiş olmaktadır. Kelimelerin de Türk Dil Kurumu tarafından onaylanmış şekliyle kullanılması bir kelimenin başka kişiler tarafından yanlış öğrenilmesini engellemektedir. Çünkü gazeteler toplumdaki herkesim tarafından okunan kitle iletişim araçlarındandır. Özellikle internet gazeteciliğinde bu duruma daha da özen gösterilmelidir. Basılı gazeteye oranla internet gazeteciliğinde hatayı yayma oranı daha yüksek olmaktadır.

3.6. Haber Cümlelerinde Doğrudan Ve Dolaylı Anlatıma Dikkat Edilmelidir

Haberciliğin en temelinde aktarılan olayın ya da olgunun kimin tarafından verileceğine dikkat etmek vardır. Bu durum haber yazma kurallarından ziyade yanlış anlaşılmalarda önüne geçen en önemli unsurdur. Günümüzde en çok yapılan yazım ve habercilik hataları, dolaylı ve doğrudan anlatıma dikkat etmeden yazmaktan kaynaklanmaktadır. Dolaylı anlatım haberi yazarken 3. bir kişi tarafından aktarılmasına olanak veren yazım türüdür. Burada önemli olan şey ise cümlenin anlamının değişmemesine özen göstermektir. Ayrıca cümleleri öncesi ya da sonrasına bakmadan cimbızla çeker gibi yazmamaktır. Doğrudan anlatım ise olayın anlatımında 3. bir kişiyi kabul etmemektedir. Sadece konuyu anlatan kişinin ne demek istediği hiç değiştirilmeden aktarılmaktadır. Habercilik anlayışında hem dolaylı anlatım hem de doğrudan anlatım kullanılmalıdır. Çünkü bu anlatım tarzları yazıya akıcılık katmaktadır. Doğrudan ve dolaylı anlatımı birbirinden ayırmak için en çok tırnak işareti kullanılmaktadır. Birinden aktarılan bir cümle muhabirin kendi cümlesi olmadığı için mutlaka tırnak işareti içerisinde verilmelidir. Dolaylı anlatımda tırnak işaretine gerek yoktur. Çünkü muhabir kaynağın sözünü kendi cümleleriyle anlatmaktadır.

3.7. Haber Cümlelerinde İsimlerin Ve Makamların Yazımına Dikkat Edilmelidir

Haber dilinde isimler ayrı özen gösterilerek yazılmalıdır. Özellikle isimle beraber makamlarının da verilmesi gerekmektedir. Bunların belirli bir kural çerçevesinde yazılması ise şarttır. Örneğin bir ilde yazışan haberde belediye başkanına ya da valiye ait bir haber yazılacaksa sadece belediye başkanı ya da sadece vali denilmemelidir. Haberin başlığı haricinde ilk nerede geçecekse isim ve makamlar orada açıkça yazılmalıdır. "... Büyükşehir Belediyesi Ali Kuş" gibi. Bundan sonra kullanılacak yerlerde ise kısaltmaya gidilebilir. "Başkan Ali" gibi yazılabilir. Fakat ilk kullanılan yerde de sürekli "Başkan Ali" gibi bir yazımla yazılırsa o kişinin ne başkanı olduğu belli olmadığı için sorun oluşturabilir. Bunun yanında isimler makamlar ve unvanlar da doğru yazılmalıdır. Haberde adı geçen kaynak müdür yardımcısıysa ona müdür denilemez. Ya da kaynak öğretim üyesiye ona öğretim elemanı denilemez. Bu gibi yazım hataları ve bilgi eksiklikleri insanları bilgilendirmekten çok yanlış haber vermek üzerine kurulur. Kaldı ki bu tarz hatalarda kaynak da gazeteye ya da muhabire yasal işlem başlatabilir. Bu durum daha kötü sonuçlar doğurabilir.

3.8. Haber Kaynağının Açık Ve Net Belirtilmesi Gerekmetedir

Haber yazarken dikkat edilmeyen bir diğer husus da haber kaynağının belirtilmemesidir. Bu durum daha çok "edinilen bilgiye göre" şeklinde yazımlarda görülmektedir. Habere konu olan bilgilerin nerden alındığı, cümleleri kimin söylediği haber metninde yer verilmesi gereken husustur. Haber kaynağı belirtilmeden yazılan haberlerde kaynak eksik olduğu için okuyucuda soru işaretleri oluşacaktır. Okuyucu haberde geçen bilgilerin kimsen alındığını merak etmekte haklıdır. Özellikle sağlık haberlerinde görülen "konuyla ilgili uyarın uzmanlar" diye başlayan cümlelerde bu uzmanların kim oldukları, hangi bölümde doktor oldukları ya da doktor olup olmadıkları bile merak konusu olmaktadır. Gazeteci haberini yazarken "edinilen bilgiye göre" bir cümle yazdığında öncelikle

kendine şu soruyu sormalıdır: “ben bu bilgiyi nerden öğrendim?” eğer cevap verebiliyorsa o cevabı haberinde kullanmalıdır. Cevap veremiyorsa elde ettiği bilgileri yayınlamamalıdır. Bazı durumlarda kaynak adının ya da makamının haberde kullanılmasını istemeyebilir. Bu durumlarda “adının kullanılmasını istemeyen kaynak” diye cümleye başlanabilir.

3.9. Haberde Yazılan Kısaltmaların Açılımları Mutlaka Belirtilmelidir

Haber yazımında kolaylık sağladığı için sıkça kullanılan bir özellik de kısaltmalardır. Kısaltmalar haberin okunuşunu, akışını rahatlattığı için kullanılmaktadır. Burada da dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta, kısaltma yapılmadan önce kısaltmanın açılımının mutlaka öncesinde haber metninde belirtmektir. Muhabir özellikle kısaltmayı ilk nerede kullanacaksa orada kısaltmanın açılımını parantez içerisinde vermek zorundadır. Ya da kısaltmanın açılımını yazıp kısaltılacak şeklini parantez içerisinde vermelidir. Kısaltmaların yazımın da bu özelliğe dikkat edilmezse okuyucu çoğu kez haber kaynağını tanımaz.

3.10. Haber Başlığı Soru Cümlesinden Oluşmamalıdır

Haber başlıkları soru cümlesinden oluşmamalıdır. Soru cümleleri daha haber metnini okumadan okuyucuyu belirli bir kalıp yargıya ve belirli bir yöne düşünmeye zorlamaktadır. Okuyucunun kafasında belirli bir cevap oluşmakta daha çok o cevabı haber metninde görmeyi istemektedir. Kendi cevabına yakın bir metin bulamayınca da habere olan güveni zedelenmektedir. Ya da bir daha o gazeteyi okumama kararı alabilmektedir.

3.11. Haber Metninde Miş’li Geçmiş Zaman Kullanılmamalıdır

Haber metinlerinde yüklem zamanı di’li geçmiş zamana göre yazılmalıdır. Miş’li geçmiş zamana göre yazılan metinlerde olayı başkasından duymuş gibi bir aktarım söz konusu olduğu için kaynak açısından sorun oluşturmaktadır. Haberin zamanı bu nedenle daha net ifade edilen di’li geçmiş zamana göre yazılmalıdır.

4. ÇALIŞMANIN METODOLOJİSİ

Bu çalışmanın konusunu Bingöl’de yerel yayın yapan Bingöl Gazetesi’nin manşet haberlerine yönelik haber ve yazım yanlışlarını belirtmektir. Özellikle yerel gazetelerde yapılan haber ve yazım yanlışları yerel habercilik anlayışının kalitesini düşürmekte ve bölgede yaşayan insanların habere olan güvenini zedelemektedir. Bu amaçla yerel gazetelerde çalışan gazetecilerin daha duyarlı ve araştırmacı ruha sahip olması gerekmektedir. Bingöl Gazetesi’nin 2018 yılında Ocak ayında yayınladıkları haberler çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Gazete Pazar günleri yayınlanmamaktadır. Ayrıca gazete, bazı yayın günlerini de sitelerine eklememiştir. Bu kapsamda toplamda 23 haber incelenmiştir. Bu 23 haber ise çalışmanın örneklem çerçevesidir. İncelenen 23 haberden 14’ünde haber ve yazım yanlışları bulunmuştur. Hata bulunan 14 haber ise çalışmanın örneklemine oluşturmaktadır. Elde edilen 14 gazete sayfasındaki hatalar 14’le sınırlı değildir. Çünkü bazı günlerde gazete sayfasında sadece bir hata değil birden fazla hata bulunmuştur. Hataların belirlenmesi ve bir daha tekrarlanmaması için yapılan bu çalışma gazetecilik alanı için önemlidir. Gazeteciliğin muhabirin gelişigüzel her şeyi yazabileceği bir alan olmadığını göstermek de bu çalışmanın amaçlarından biridir.

Araştırmanın yöntemi içerik analizi yöntemidir. İçerik analizinde ele alınan konu niteliksel açıdan incelenir ve belli özellikler bulmak amaçlanır. Cohen, Manion ve Morrison (2007)’a göre içerik analizi, eldeki yazılı bilgilerin temel içeriklerinin ve içerdikleri mesajların özetlenmesi ve belirtilmesi işlemi olarak da tanımlanmaktadır. İçerik analizi yoluyla verileri tanımlama ve verilerin içinde saklı gerçekleri ortaya çıkarmak amaçlanmaktadır (Gülbahar ve Alper, 2009:42). İçerik analizinde, dokümanlardan elde edilen nitel araştırma verilerinin işlenmesi, verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması şeklinde dört aşama bulunmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006:18). Manşet haberlerin incelenmesinde haber hiyerarşisi izlenmiştir. Buna göre en tepede yer alan başlık, sonrasında flaş giriş, daha sonra haber

metni incelenmiştir. Ayrıca haber fotoğrafının da konuya uygunluğuna dikkat edilmiştir. Ama genel olarak fotoğrafla ilgili soruna rastlanılmamıştır. Fotoğrafın yanında çalışmada, daha çok haber yazma kuralları, yazım, noktalama ve imla açısından da analiz yapılmıştır.

5. BİNGÖL GAZETESİNE AİT 1 OCAK İLE 30 OCAK TARİHLERİNDE YAYINLANAN HABERLERİNDEKİ HATALARIN İÇERİK ANALİZİ

Yandaki şekilde cümle sonunda kapatılan bir tırnak işareti görülmektedir. Hâlbuki kapatılan tırnak işareti hiç açılmamıştır.

Aynı sorun alttaki haber metninde de vardır. Rektörün cümlesinin bitiminde tırnak işareti kullanılmıştır. Ama cümle başında tırnak işareti açılmamıştır.

Burada da iki kez "Rektörü" kelimesi kullanılmıştır. Bu sayfadan çıkarılacak en önemli sonuç haberin basıma gitmeden önce hiç kontrol edilmediğidir.

Şekil 1: 1 Ocak 2018 tarihine ait gazete manşeti ve analizi

Burada işaretli olan yerlerde belediye başkanının soyadı kullanılmıştır. Fakat ismin belediye başkanına ait olduğuna dair herhangi bir bilgi yoktur. Haberde sadece isim ya da sadece makam unvan kullanılmaz. Özellikle ilk kullanılan yerde belediye başkanı kelimesinin de eklenmesi gerekmektedir.

Şekil 2: 2 Ocak 2018 tarihine ait gazete manşeti ve analizi

Yaşlı ve Engelli Bakım Merkezi açıldı

Burada haber içeriğine uygun olarak çekilen bir fotoğraf vardır. Fakat fotoğraf tanıtım amaçlı çekilmesine rağmen iyi bir açı yakalanmamıştır. Odanın içi gösterilmeye çalışılsa da daha çok zemin görülmektedir.

Burada ise miş'li geçmiş zamanla yazılan bir haber cümlesi görülmektedir. ".....Özel Bingöl Bakım Merkezi hizmete açılmıştır." denilmiştir. Haber yüklemeleri daha çok di'li geçmiş zamanla yazılmalıdır.

Şekil 3: 3 Ocak 2018 tarihine ait gazete manşeti ve analizi

Kış tedbirleri alındı

Vali Ali Mantı, Kaymakamlar ve İl Müdürleriyle Kış Tedbirleri Toplantısı yaptı

Acil girişine araç engeli

Burada haberin başlığında edilgen yapıyla yüklem kullanılmıştır. Bu bir hata değildir ama başlık daha iyi yazılabilirdi.

Burada ise Vali Ali Mantı'dan aktarılan bir cümle vardır. Tırnak açılmıştır ama kapatılmamıştır. Ayrıca devam eden cümlede haber yazma kuralına göre 5n+1k bulunmaktadır. Bu bilgiler kaynaktan aktarılacak bilgilerden önce verilmelidir ki kimin ne için konuştuğu hakkında okuyucu bilgi sahibi olabilsin.

Şekil 4: 4 Ocak 2018 tarihine ait gazete manşeti ve analizi

Burada “olan” kelimesi özel isimmiş gibi büyük harfle yazılmıştır. Hâlbuki bu kelimenin cümle içerisinde de özel isim olmadığı görülmektedir. Özel isim olmadığı için büyük harfle yazılmasına da gerek yoktur.

İkinci yanlış ise yine özel isimlerin yazımıyla ilgilidir. “DSİ Genel Müdürlüğünce” denilmiştir. Burada özel isimlere gelen ekler ayrı yazılmamıştır. Doğrusu ‘Müdürlüğü’nce’ şeklinde olacaktır.

Şekil 5: 5 Ocak 2018 tarihine ait gazete manşeti ve analizi

Havalimanı başlığında kaynaktan alıntılanan bir cümle bulunmaktadır. Bu tarz kullanımlarda başkasından alınan cümleler tırnak işareti içerisinde verilmelidir. Yoksa cümleler, muhabirin kendi yorumuymuş gibi algılanabilir.

Buradaki hata ise yine tırnak işareti kullanılmamaktan kaynaklanmaktadır. Yine kaynaktan aktarılan bilgi vardır fakat bu tırnak işareti içerisinde alınmamıştır.

İşaretleli olan yerde özel isim olmayan “üretim” kelimesinin büyük harfle yazılmasından kaynaklanan hata vardır. Bu kelime küçük harfle yazılmalıdır.

Burada özel isim olmayan “havalimanı” kelimesinin büyük harfle yazılmasından kaynaklanan bir yanlışlık vardır. Hangi havalimanı olduğu yazılmadığı için bu kelime özel isim değildir. Bu nedenle cümle içerisinde küçük harfle yazılmalıdır.

Burada ise özel isimlere gelen eklerin yazımıyla ilgili bir yanlışlık bulunmaktadır. “...Başkanlığına” denilmiştir. Bu ‘Başlanlığı’na’ şeklinde yazılmalıydı.

Şekil 6: 8 Ocak 2018 tarihine ait gazete manşeti ve analizi

Suçların yüzde 90'ı

aydınlatılıyor

BİNGÖL
EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ
www.bingol.pol.tr

Şahsa ve mala
karşı işlenen
olayların yüzde
90'ı aydınlanıyor

İl Emniyet Müdürlüğü
1 yıllık faaliyetlerini
hakkında bilgi paylaştı.

Devlet güveni temin amacıyla
sağlanması, suç ve suçlularla
mücadele için Bingöl Asayiş
Şube Müdürlüğü'nün görev
aldığına geçen yılın en önemli
başarıları arasında...

arasında yapılan çalışmalarda;
İlimizde 2016 yılında 4179
adli olay meydana gelirken
2017 yılında 4022 adli olay
meydana gelmiştir.

Vali Ali Montano...

Randevu sistemi bilgilendirmesi

Vatandaşlara doktor randevu sistemini anlatan broşür dağıtıldı

BİNGÖL Sağlık Müdürlüğü
Kamu Hastaneleri Başkanlığı
tarafından vatandaşların Hekim
Randevu Sistemi kullanım
oranını arttırmak amacıyla ile "Siz
Hastanede Beklemeyin, Hastane
Sizi Beklesin" sloganıyla
çalışma başlattı.

Haberin başlığında edilgen yapıyla bir yüklem kullanılmıştır. Edilgen yapıyla başlıklar yerine etken yapıyla yüklem kullanılması habercilik açısından daha önemli olacaktır.

Buradaki cümlede anlatım bozukluğu yapılmıştır. "İl Emniyet Müdürlüğü 1 yıllık faaliyetlerini hakkında bilgi paylaştı" diye bir cümle yazılmıştır. Buradaki 'faaliyetlerini' kelimesindeki '-ni' eki fazla kullanılmıştır.

Buradaki yanlışlık ise yine özel isimlere gelen eklerin ayrı yazılmamasından kaynaklanmaktadır. "Asayiş Şube Müdürlüğü'nün" şeklinde bir yazım vardır. 'Müdürlüğü'nün' şeklinde yazılması doğru kullanımını göstermektedir.

Burada ki hata kaynaktan alınan bilgileri aktarırken kimden neyin aktarıldığının belli olmamasından kaynaklanmaktadır. Asayiş Şube Müdürlüğü'nde yapılan çalışmalar hakkında bilgi verilmeye çalışılmıştır. Fakat hem cümle satır başı yapıyla boşluklu yazılmıştır hem de bu cümleyi kimin söylediği belli edilmemiştir. Ayrıca miş'li geçmiş zaman kullanılmıştır. Bu da hatalıdır.

Şekil 7: 11 Ocak 2018 tarihine ait gazete manşeti ve analizi

Cumhurbaşkanı yarın geliyor

İlk cümlede saatlerin yazımıyla ilgili iki hata vardır. “15.00’da” değil, “15.00’de” şeklinde yazılışı doğrudur.

Haber metnindeki ikinci yanlış ise cümleye saatle başlamış olmasından kaynaklanmaktadır. Yine saat belirtirken nokta değil iki nokta işareti kullanılmıştır.

Haber metnindeki bir diğer yanlış ise virgül eksikliğinden kaynaklanmaktadır. “belediye” kelimesinden sonra anlam karışıklığını önlemek amacıyla virgül işareti konulması gerekmektedir.

Buradaki hata ise eklerin yanlış kullanılmasından kaynaklanan anlatım bozukluğudur.

“Temizlik elemanlarıyla caddeler temizledi” şeklinde kullanılan bir cümle bulunmaktadır. Yükleme ‘kim’ sorusunu sordüğümüzde cevap alınamamaktadır. bu cümle ya edilgen yapıyla yazılmalıydı ya da cümleye bir özne eklenmeliydi. Edilgen yapıyla yazımı habercilik açısından doğru bir kullanım olmadığı için cümleye özne eklemek haber anlatımı açısından daha iyi bir yoldur. Doğru cümle şöyledir: “Belediye, temizlik elemanlarıyla caddeleri temizledi”

Şekil 8: 12 Ocak 2018 tarihine ait gazete manşeti ve analizi

<p>ERDOĞAN: Oyun kuran, tuzak bozan bir Türkiye var</p>	<h1>TÜRKİYE ARTIK OYUN KURUCU</h1>	<p>Haber spotunda Erdoğan'ın sözü tırnak işareti içerisinde verilmelidir.</p>
	<h2>Sütaş ve termal otel</h2> <p>Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Fabrikalarla, üretim tesisleriyle gençlerimize iş imkânı sunacak yeni projeler gelecek" dedi</p>	<p>Başlıkta hem Sütaş hem de termal otel geçmektedir. Fakat termal otel hakkında sayfada bilgi yoktur. Termal otelle ilgili bilgiler haberin devamındaki başka sayfaya eklenmiştir.</p>
<p>Cumhurbaşkanı, "15 Temmuz'da Bingöllülerin gösterdiği direniş Türkiye'ye örnek oldu"</p>		<p>Burada da gereksiz yere kelime kullanmaktan kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır. "... Bingöl'deki yapılan yatırımlardan bahsetti" denilmiştir. Cümledeki 'yapılan' kelimesi gereksizdir ve anlatım bozukluğuna sebep olmuştur.</p>
<p>Cumhurbaşkanı ve Ak Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan Elazığ'dan helikopteriyle Ak Parti Bingöl Kongresine katılmaya başladı. Önceki gün saat 16.30 sıralarında Bingöl'e geldi. Karşıyaka Kapalı Spor Salonu'nda toplanan kalabalığı hitap eden Cumhurbaşkanı Erdoğan burada 'rabia' vurgusu yaptı.</p>	<h2>Sancak yolu bu yıl başlayacak</h2>	<p>CUMHURBAŞKANI Recep Tayyip Erdoğan, "Proje tamamlandığında Bingöl en büyük entegre tesisi olacak" dedi</p>
<p>Buradaki hata ise bir harfin yanlış yazılmasından kaynaklanmaktadır. Bu hata ise anlatım bozukluğuna sebep olmuştur. "toplanan kalabalığı hitap etmiştir" şeklinde bir kullanım vardır. Bu "toplanan kalabalığa hitap etti" şeklinde yazılmalıdır.</p>	<p>Buradaki hata ise saatlerin yazımıyla ilgilidir. Zamanı belirtmek için "16.30 sıralarında" biçiminde bir kullanım bulunmaktadır. 16.30 tam bir saati belirttiği için sıralarında kelimesini kullanmamak gerekmektedir.</p>	<p>"Kongresine" kelimesi özel isimdir ve buna gelen ek kesme işaretiyle ayrılmalıdır. Doğrusu "Konresi'ne" şeklindedir.</p>
<p>Cumhurbaşkanı denilip bırakılmaması gerekmektedir. Cumhurbaşkanı kelimesinden sonra Erdoğan eklenmelidir.</p>		

Şekil 9: 15 Ocak 2018 tarihine ait gazete manşeti ve analizi

Parayı Bingöl'de tutmamız lazım

GÜLER: Bingöl'e gelen para 10 gün Bingöl çarşısında dolaşıyor ve daha sonra bir rüzgarla paketlenip tekrar dışarı gidiyor

KURUMLARA
YERLEŞTİRECEĞİMİZ
ELEMENLA İŞSİZLİĞE
ÇÖZÜM BULAMAYIZ
ÇALIŞKAN BİR
TOPLUMDAN, TEMBEL
BİR TOPLUMA
DÖNÜŞTÜK

AK Parti İl Başkanı katılımıyla basın toplantısı düzenlendi.

Manşet haberin başlığı tırnak işareti içerisinde yazılmalıydı. Çünkü bu cümle muhabirin kendine ait bir cümlesi ya da yorumu değildir. Haber kaynağından aldığı belirtebilmek için tırnak işareti içinde yazması gerekirdi.

Haberin flaşında da aynı hata yapılmıştır. "Güler" dedikten sonra gelen cümlelerin tırnak işareti içerisine alınması gerekirdi.

Şekil 10: 18 Ocak 2018 tarihine ait gazete manşeti ve analizi

Otobüs devrildi: 6 ölü

Yolcu otobüsü Solhan'da dereye uçtu. 6 kişi öldü, 24 kişi yaralandı

Elazığ yolunda ulaşım aksadı

ŞEHİR merkezinde karla karışık yağmur etkili olurken şehirler arası yol

Edinilen bilgiye göre kaza, dün saat 00.00 sıralarında Muş yolu Solhan Ocağı mevkinde meydana geldi. Hatay'dan Muş'a gitmekte olan Lider Muş firmasına ait yolcu otobüsü sürücü Adnan Öletay'ın yoğun kar yağışı ve tipi nedeniyle direksiyon hakimiyetini kaybetmesi sonucu dereye uçtu.

Haberin girişi "edinilen bilgiye göre" şeklinde başlamıştır. Burada kaynak belirsizdir. Bu tarz kullanımlar haber yazımı açısından kabul edilemeyen hata olarak geçmektedir. Çünkü bilginin nerden elde edildiği hakkında bir fikir sahibi olunmamaktadır.

Şekil 11: 20 Ocak 2018 tarihine ait gazete manşeti ve analizi

Haberin başlığına tasarım olarak yaklaşırsak eğer tasarım olarak bazı eksikliklerin olduğunu söyleyebiliriz. Öncelikle ilk bakıldığında en köşede renkli yazılan “Afrin’e” yazısı çok küçük kaldığı için görülmemektedir. Görülmediği için ise başlığın sadece “Zeytin Dalı Harekâtı” olduğu sanılmaktadır. “Afrin’e” kelimesi yazılmamış olursa bu başlık kompozisyon şeklinde atılan bir başlık olurdu ve sıradanlaşırdı. Buradaki sorun tasarım yapılırken “Afrin’e” kelimesinin gölgede kalmasını önlemekle giderilebilir.

Buradaki hata ise cümlelerin edilgen yapıda şeklinde yazılmasından kaynaklanmaktadır. Kimin harekât başlattığı haber metnine geçince verilmiştir. Bunun yerine daha iyi bir flaş giriş yazılabilir. “Cumhurbaşkanı Erdoğan, Afrin’e harekât başlattı” şeklinde olabilir. Hem kara hem de hava harekâtı olduğu da ayrıca küçük bir spotta aktarılabilirdi.

Şekil 12: 22 Ocak 2018 tarihine ait gazete manşeti ve analizi

Afrin'e Harekât Sürüyor

TSK, önemli noktaları ele geçirdi

JETLER VE OBUSLER VURDU, ZIRHLI BİRLİKLER KARADAN GİRDİ
İlk aşamada 30 kilometre derinliğinde terörden temizlenmiş koridor oluşturulacak

Türk Silahlı Kuvvetleri, Zeytin Dalı Harekâtı'nın Afrin bölgesinin doğusunda Azez'den operasyon başlattı. Kara unsurların hedef topraklara girme operasyonunda çok sayıda ÖSO unsuru yer aldı. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Afrin'i terör unsurlarından temizlemek için başlattığı Zeytin Dalı Harekâtı'nın üçüncü gününde önemli ilerleyiş sürüyor.

Devrilen direklere müdahale ediliyor

ELEKTRİK şirketi, kopan iletkenler, devrilen direkler için çalışma yapıldığını açıkladı. Enerji sürekliliğini sağlamak için ağır kusurlar

Haberin spotunda 'TSK' kısaltması kullanılmasına rağmen açılımının ilk kullanıldığı haber metnin de belirtilmemiştir. Haber dilinde kısaltmaların açılımları ilk nerede kullanılacaksa orada parantez içinde kısaltılmış halinin de belirtilmesi gerekmektedir.

Aynı hata 'ÖSO' kullanımında da görülmektedir. Bu kısaltmanın 'Özgür Suriye Ordusu' olduğunu herkes bilmeyebilir.

Şekil 13: 23 Ocak 2018 tarihine ait gazete manşeti ve analizi

Yapılması gereken çok iş var

Yılmaz: 15 yılda önemli oranda başarılı olduğumuzu söyleyebilirim ama elbette daha yapılması gereken çok işimiz var

Gıda sektörü analiz toplantısı

GIDA ürünleri imalat sektörünün sorunları ve çözüm önerileri görüşüldü. Bingöl Gıda Sektörü Değer Analizi Çalışma Grupları toplantısı yapıldı. İŞGEM Projesi, Bingöl Gıda Ürünleri İmalat Sektörü değer zinciri analizi, Rekabet Stratejisi ve kümeleşme yol haritası çalışma grubu toplantısında gıda ürünleri imalat sektörünün sorunları, çözüm önerileri görüşüldü.

Ak Parti Genel Başkan Yardımcısı Cevdet Yılmaz, Doğu ve Güneydoğu Anadolu kalkınmasına konuşmak üzere, genç ve girişimci nüfusu ile gelişme sürecinde olan Batman'da

Büyük Vakti Batman Şubesi tarafından organize edilen 'Yeni Türkiye Vizyonunda Doğu ve Güneydoğu'nun Kalkınmadaki Rolü' çalışmaya TBMM Başkanı İsmail Kahraman, Başkan

Haber başlığı tırnak işareti içerisinde verilmeliydi. Bu cümlelerin kime ait olduğu bilinmemektedir.

Aynı hata haberin flaş girişinde de yapılmıştır. Yılmaz'ın sözü tırnak işareti içerisinde verilmeliydi.

Son hata ise 'çalıştay' kelimesinin yanlış kullanılmasından kaynaklanmaktadır. Bu kelime 'çalıştayma' şeklinde değiştirildiğinde anlatım bozukluğu da giderilmiş olmaktadır.

Şekil 14: 29 Ocak 2018 tarihine ait gazete manşeti ve analizi

Burada da açıklama yapmak için açılan tırnak işareti kapatılmamıştır. Noktalama hatası yapılmıştır.

TSK kısaltması ile ilgili hata burada tekrarlanmaktadır. Siyah zeminli spotta geçen TSK ve ÖSO kısaltmalarının açıkları haber metninde bulunmamaktadır.

Bu cümlede ise baştan sona hatalar mevcuttur. Öncelikle "Türk Silahlı Kuvvetlerinde" denilmiştir. Bu özel isimdir ve gelen ekler kesme işaretiyle ayrılmalıdır. Ayrıca cümlenin devamı yapılan açıklamada diye devam etmektedir.

"kuvvetlerinde" kelimesine "-n" harfi de eklenmelidir. Yani cümle "Türk Silahlı

Kuvvetleri'nden yapılan açıklamada.." diye düzeltilebilir. Bu cümlede ayrıca özne yüklem uyumsuzluğundan kaynaklanan anlatım bozukluğu da vardır. "Bilgi paylaştı" yüklemine "kim paylaştı" sorusu sorulduğunda alınan cevap "Türk Silahlı Kuvvetleri'nden yapılan yazılı açıklama" dır.

Şekil 15: 29 Ocak 2018 tarihine ait gazete manşeti ve analizi

6. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Halkın haber alma ihtiyacının artmasına paralel olarak toplumda daha da çok popülerlik kazanan gazetelerdeki haberler belirli bir düzen ve kurallar çerçevesinde hazırlanmalıdır. Bu kurallar, gerek habercilik alanına özgü olsun, gerekse Türkçe'deki dilbilgisi ve noktalama işaretlerine ait olsun iyi bir bilgi düzeyini de beraberinde getirmektedir. Bu konulardaki bilgi düzeyinin düşük olması, muhabirlerdeki araştırma merakının bu konuda düşük olması bir dizi hatayı da beraberinde getirmektedir. Yerel gazetelerde çalışıyor olmak, daha az bir kitleye hitap ediyor olmak habercilik kurallarının da yeri geldiğinde ihlal edilmesi anlamına gelmemektedir. Yerel gazetelerde tıpkı ulusal ve uluslararası çalışan muhabirler gibi haber yazarken hem kullandıkları dile hâkim olmalı hem de haber yazma kurallarına önemle dikkat etmelidir. Kısacası halkın haber alma özgürlüğünü bozacak, onlara yalan yanlış kurallar sunacak hiçbir medya organı bulunmamalıdır.

Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar şu şekilde sıralanabilir:

- ✓ Bingöl Gazetesi en genel anlamda haber yazma kurallarına uymamaktadır.

- ✓ Bingöl Gazetesi yazım ve noktalama işaretlerine uygun haber yazmamaktadır.
- ✓ Toplamda 14 haber incelenmiştir. İncelenen 14 haberde ise 46 haber yanlışı bulunmuştur. 46 yanlışın bulunması çok yüksek bir rakamdır.
- ✓ Haber yanlışlarına bakıldığında en çok noktalama işaretlerinde hatanın yapıldığı görülmektedir. Toplamda 16 noktalama yanlışı yapılmıştır. Noktalama işaretlerindeki hatayı anlatım bozuklukları takip etmektedir. Haberlerde 7 adet anlatım bozukluğu bulunmaktadır. Daha sonra ise 6 adet haber, haber yazma kurallarına uygun yazılmamaktadır Saatlerin yazımı ve kısaltmaların yazımına ait 3'er haber yanlışı bulunmaktadır. 2 adet yazım hatası, 2 adet uygun olmayan fotoğraf ve tasarım eksikliği de gazetede hatalardan bazılarıdır. Büyük harflerin yazımına ait 4 adet hata varken, haberler genellikle edilgen yapıli yüklemlele yazılmaktadır.
- ✓ Anlatım bozuklukları genellikle kelimelere gelen yanlış eklerden kaynaklanmaktadır.
- ✓ Özellikle manşet haberlerdeki hata oranının yüksek olması gazete açısından olumsuzluk oluşturacak bir durumdur. Çünkü gazetenin iç sayfalarına geçmeden gazete hakkında iyi sonuçlar çıkarmamaktadır.

Haber yazmak haber merkezlerinde çalışan birkaç kişinin inisiyatiline bırakılacak bir konu değildir. Bu nedenle haber yazma adına yapılan çalışmalara, ortaya çıkarılan kurallara, bütün muhabirlerin uyması gerekmektedir. Bu amaçla bazı önerilerde bulunmak yapılacak çalışmalara da yön verecektir. Öncelikle ister gazetecilik bölümü mezunu olsun ister olmasın habercilik alanında çalışan herkes kendini geliştirmek amacıyla olmalıdır. Bu amacını gerçekleştirirken öncelikle haber yazma kurallarını araştırmalı, örnek haber analizleri yapmalıdır. Çeşitli projelerle haber ajanslarında uygulamalı gazetecilik dersleri, etkinlikleri yapılabilir. Bunun yanında bu işin eğitimini alan, gazetecilik, medya alanlarından mezun olan öğrencilerin işlerini daha iyi yapabilmesi için kalıplaşmış hataların tekrarlanması yerine yeni bilgilerin kullanılmasına yardımcı olunmalıdır. Toplumdaki kitap okuma alışkanlığının artırılması için kitap okumayı teşvik edici çalışmalar yapılabilir. Çünkü okunan her kitap Türkçe'yi daha güzel kullanmayı sağlayacaktır. Türkçe'nin dil yapısı daha iyi öğrenileceği için haber yazarken bu kurallar ister istemez kullanılabilir hale gelecektir.

KAYNAKÇA

- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education* (6th ed.), NY: Routledge, New York
- Çifci, S., "Yazılı Basında Haber Cümlelerinin Analizi", *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 6/1 Winter 2011, p. 903-917, TURKEY
- Girgin, A. (2002). "*Haber Yazmak*", Der Yayınları, İstanbul
- Gülbahar, Y. ve Alper, A. (2009). Öğretim teknolojileri alanında yapılan araştırmalar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* 42-2, 93-111.
- MacDougal, C.D., (1998). "*Interpretative Reporting*" (8th edition. MacMillan Publishing Company),New York. pp:1.
- Schlapp, H., (2000), "*Gazeteciliğe Giriş: Mesleğe Yönelik Ders Kitabı*". Çev: Işık Aygün, Konrad Adenauer Vakfı, İstanbul
- Tokgöz, O, (2006), "*Temel Gazetecilik*", İmge Kitabevi, Ankara
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık, Ankara